

Fællesudtalelse afgivet i forbindelse med justitsministtermødet i Europarådet den 10. december 2025

De følgende stater: Danmark, Italien, Albanien, Belgien, Bulgarien, Estland, Finland, Irland, Island, Kroatien, Letland, Litauen, Malta, Montenegro Nederlandene, Norge, Polen, Rumænien, San Marino, Serbien, Slovakiet, Storbritannien, Sverige, Tjekkiet, Ukraine, Ungarn og Østrig, der har tilsluttet sig denne fællesudtalelse, bekræfter deres **stærke tiltro til Europarådet og til europæiske værdier, demokrati, retsstatsprincippet og menneskerettighederne**. Vi står fast på folkeretten og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (herefter "Konventionen") som en hjørnesten i denne internationale orden, og **vi bekræfter vores tilslutning til Konventionen og vores opbakning til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (herefter "Domstolen") arbejde og uafhængighed** samt dens jurisdiktion som defineret i Konventionen. Under henvisning til Reykjavik-erklæringen bekræfter vi vores tilslutning til **begrebet "demokratisk sikkerhed"**.

Vores regeringer har en pligt til at garantere vores befolkningers menneskerettigheder og grundlæggende friheder, herunder retten til at leve i fred, frihed og sikkerhed, til at bevare vores samfunds værdier og til effektivt at beskytte grænser, forhindre ulovlig grænsekrydsning og bekæmpe migrantsmuglernes netværk. Alligevel udfordres vores befolkningers rettigheder og friheder af: personer, der udnytter vores gæstfrihed ved at begå alvorlig kriminalitet, menneskehandel og instrumentalisering af migranter.

Disse komplekse og undergravende udfordringer – som vores samfund står over for, og som sætter vores nuværende rammer på prøve – **var enten uforudsete på tidspunktet for tilblivelsen af konventionssystemet og Konventionen eller har udviklet sig betydeligt siden da**. Når disse udfordringer håndteres i fuld overensstemmelse med folkeretten, har staterne en grundlæggende pligt til at værne om den nationale sikkerhed, beskytte vores demokratier og beskytte sikkerheden for individer inden for vores jurisdiktioner. **Hvis vi undlader at anerkende og imødegå disse udfordringer, risikerer vi at underminere de selv samme grundlæggende rettigheder og friheder, som Konventionen beskytter**, og dermed svække tilliden til konventionssystemet som helhed.

Vi noterer os brevet underskrevet den 22. maj 2025 af en række statsoverhoveder og regeringschefer, som indledte denne proces, der siden har udviklet sig gennem bred og inkluderende inddragelse, og **støtter derfor en åben og konstruktiv dialog i Europarådet og med dets generalsekretær** med henblik på at udforme et passende svar, der beskytter konventionssystemet mod forsøg på at forvrænge og svække det. Vi værdsætter og hilser generalsekretærens åbenhed og bidrag til faciliteringen af denne vigtige dialog velkommen, samtidig med at vi fuldt ud respekterer konventionssystemet og Domstolens integritet.

Når vi inden for rammerne af Konventionen håndterer udfordringerne med udvisning af kriminelle udlændinge, håndtering af migration og samarbejde med tredjelande om asyl- og tilbagesendelsesprocedurer, samt udsendelsesprocedurer og instrumentalisering af migration, **må der findes den rette balance mellem migranternes individuelle rettigheder og interesser og de tungtvejende offentlige interesser i at forsvare frihed og sikkerhed i vores samfund**.

I den sammenhæng finder staterne bag denne udtalelse det afgørende at sikre, at konventionssystemet er rustet til at håndtere nutidens udfordringer, i særdeleshed i forhold til at imødegå følgende udfordringer:

- **Udvisning af udlændinge dømt for alvorlig kriminalitet:** Det klare udgangspunkt er, at en medlemsstat kan udvise udlændinge, som er dømt for alvorlig kriminalitet, uanset om de har opnået tilknytning til værtslandet, f.eks. hvis de har etableret et familieliv der. I overensstemmelse med principperne i denne udtalelse er det afgørende, at balancen mellem individets rettigheder og de legitime formål opregnet i Konventionens artikel 8 bliver justeret, så der lægges mere vægt på karakteren og grovheden af den begåede kriminalitet, mens der lægges mindre vægt på den kriminelle udlændings sociale, kulturelle og familiemæssige tilknytning til værtslandet og til landet, der udvises til. Formålet med denne rebalancering er at sikre, at vi ikke længere ser tilfælde, hvor udlændinge dømt for alvorlig kriminalitet, herunder grov vold, seksuelle overgreb, organiseret kriminalitet og menneskesmugling samt narkotikasmugling, ikke kan udvises.
- **Klarhed om umenneskelig og nedværdigende behandling:** Anvendelsesområdet for "umenneskelig og nedværdigende behandling" i artikel 3, som er en absolut rettighed, bør begrænses til kun at omfatte de mest alvorlige forhold, så den ikke er til hinder for, at medlemsstaterne kan træffe proportionale afgørelser om udvisning af kriminelle udlændinge eller i udsendelses- eller udleveringssager, herunder i sager, der rejser spørgsmål angående sundheds-mæssige forhold og fængselsforhold.
- **Innovative og bæredygtige løsninger til at imødegå migration:** En medlemsstat bør ikke forhindres i at indgå samarbejde med tredjelande om asyl- og tilbagesendelsesprocedurer, når irregulære migranternes menneskerettigheder er beskyttet.
- **Beslutningsprocedurer i migrationssager:** En medlemsstat bør ikke forhindres i at anvende klare regler og processer for at facilitere rettidige afgørelser i henhold til artikel 8, som herefter kan håndhæves, og som afspejler en passende balance mellem individets rettigheder og samfundets interesser.
- **Instrumentalisering:** I anerkendelse af den ekstremt sensitive, geopolitiske kontekst og behovet for at sikre national og offentlig sikkerhed, herunder i sager, hvor menneskerettigheder og grundlæggende friheder bliver misbrugt og anvendt som et instrument af fjendtlige regimer og enkeltpersoner med skjulte motiver, med en skadelig virkning på konventionssystemet.

Ved håndteringen af disse udfordringer **henviser de stater, som har tilsluttet sig denne udtalelse, til vigtigheden af følgende centrale principper** i fortolkningen og anvendelsen af Konventionen:

- **Staternes ret, som en veletableret del af folkeretten og underlagt deres traktatretlige forpligtelser**, til at kontrollere indrejse, ophold og udvisning af udlændinge fra deres territorier, hvilket bør være retningsgivende for fortolkningen af Konventionen;
- **Subsidiaritetsprincippet**, hvorefter det primære ansvar for at sikre rettighederne og frihederne nedfældet i Konventionen og dens protokoller ligger hos medlemsstaterne til Konventionen, som har en skønsmargin i denne henseende;
- **Princippet om delt ansvar**, hvorefter det primært påhviler medlemsstaterne selv, gennem deres nationale domstole og inden for den skønsmargin, som er defineret af Domstolen, at sikre overholdelsen af Konventionens garantier og forhindre, at Domstolen bliver en fjerde instans;

- **Proportionalitetsprincippet**, ved at afveje beskyttelsen af rettigheder over for hensynet til at værne om den nationale sikkerhed og opretholde den offentlige tryghed og orden, og ved at tillægge disse værdier passende vægt;
- **De minimis-princippet**, som skal tillægges ensartet virkning;
- **Doktrinen om “et levende instrument”**, hvorefter der tages behørigt hensyn til såvel de faktiske som juridiske udviklinger, som i de seneste årtier har ændret sig væsentligt og var uforudsete på tidspunktet for Konventionens udarbejdelse;
- **Konceptet om “et demokrati, der er i stand til at forsvare sig selv”**, som forhindrer misbrug af grundlæggende rettigheder og friheder af fjendtlige regimer eller enkeltpersoner med skjulte motiver.

De stater, der har tilsluttet sig denne udtalelse, hilser Europarådets generalsekretærs 4-punktsforslag velkomment, herunder vedtagelsen af en erklæring om migration og Konventionen på udenrigsministtermødet den 15. maj 2026 i Chişinău (Moldova), og forbliver rede til at arbejde konstruktivt sammen med Europarådet og, for så vidt angår EU's medlemsstater, under behørig hensyntagen til implikationer i relation til EU-initiativer og gældende EU-ret.